

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. liepos 11 d.
(OR. en)

11132/1/23
REV 1

ECOFIN 658
UEM 192
SOC 484
EMPL 335
COMPET 679
ENV 758
EDUC 271
RECH 303
ENER 394
JAI 904
GENDER 135
ANTIDISCRIM 129
JEUN 173
SAN 410

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio

dokumento Nr.: 11132/23

Komisijos dok. Nr.: COM(2023) 603 final

Dalykas: TARYBOS REKOMENDACIJA dėl Čekijos 2023 m. nacionalinės reformų
programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Čekijos konvergencijos
programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos rekomendacija (COM(2023) 603 final)
grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį apsvaustė Taryba ir Europos Vadovų Taryba.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. ... d.

**dėl Čekijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m.
Čekijos konvergencijos programos**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir
148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės
priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio
2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES)
Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio
1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

kadangi:

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241³, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (toliau – Priemonė). Pagal Priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisidedama prie ekonomikos bei įtraukaus atsigavimo ir tvarių bei augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma reformomis ir investicijomis siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą. Ja taip pat padedama stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą Sąjungoje ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2023 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytiems prioritetams, grindžiamiems keturiais konkurencingo tvarumo aspektais. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Čekija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos ir pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. 2023 m. gegužės 16 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos⁴ ir 2023 m. kovo 13 d. – bendrą užimtumo ataskaitą;
- (3) nors Sąjungos šalių ekonomika demonstruoja didelį atsparumą, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi Sąjunga tvirtai remia Ukrainą, Sąjungos ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama neigiamo sukrėtimų energetikos srityje poveikio tiek pažeidžiamiesiems namų ūkiams, tiek įmonėms mažinimui trumpuoju laikotarpiu ir tolesnėms pastangoms įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą vidutinės trukmės laikotarpiu. Joje taip pat daug dėmesio skiriama Sąjungos konkurencingumo ir našumo didinimui;

⁴ 2023 m. gegužės 16 d. Tarybos rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos (OL C 180, 2023 5 23, p. 1).

- (4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „*Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui*“ (toliau – Žaliojo kurso pramonės planas). Žaliojo kurso pramonės planu siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliąjį kursą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo taip pat siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami Sąjungos poveikio klimatui neutralizavimo technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia Sąjungos plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinti prieigą prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir maksimaliai didinant žaliavų perdirbimą. Žaliojo kurso pramonės planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „*Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.*“, kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio Sąjungos ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemonės. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;
- (5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau evoliucionuoja atsižvelgiant į Priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas pastaraisiais metais konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat aktualios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

- (6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/435⁵ (toliau – „REPowerEU“ reglamentas) siekiama greitai laipsniškai panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie Sąjungos energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. „REPowerEU“ reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Tos reformos ir investicijos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui Sąjungos pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. „REPowerEU“ reglamentu nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

⁵ 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

- (7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires (toliau – 2023 m. kovo 8 d. komunikatas). Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinės trukmės skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas, ir paragino valstybes nares savo 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutinės trukmės laikotarpiu būtų laikomasi Sutartyje nustatytos 3 % bendrojo vidaus produkto (BVP) pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija taip pat paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų sukkelto sukrėtimo, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones turėtų tikslingiau taikyti pažeidžiamiesiems namų ūkiams ir įmonėms. Komisija pareiškė, kad fiskalinės rekomendacijos bus kiekybiškai įvertintos ir diferencijuotos. Be to, kaip pasiūlyta 2022 m. lapkričio 9 d. jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, fiskalinės rekomendacijos bus suformuluotos remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir toliau išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkų ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi esamų teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

- (8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška Sąjungos ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Savo pasiūlymais Komisija siekia didinti nacionalinę atsakomybę, supaprastinti sistemą ir labiau orientuotis į vidutinės trukmės laikotarpį, kartu užtikrinant veiksmingą ir darnesnę vykdymo užtikrinimą. Kaip teigiama 2023 m. kovo 14 d. Tarybos išvadose dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių, tikslas – teisėkūros darbą užbaigti 2023 m.;
- (9) 2021 m. birželio 1 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Čekija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija, vadovaudamasi to reglamento V priede išdėstytais vertinimo gairėmis, įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną. 2021 m. rugsėjo 8 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Čekijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁶. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimamo sprendimo, kad Čekija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

⁶ Dok. ST 11047/2021 INIT; ST 11047/2021 ADD 1; ST 11047/2021 ADD 1 REV 1.

- (10) 2023 m. balandžio 13 d. Čekija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o 2023 m. balandžio 28 d. pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnio 1 dalį – 2023 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Čekijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Čekijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Čekijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Čekija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Čekijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

- (12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Čekijos apžvalgą ir 2023 m. gegužės 24 d. paskelbė jos rezultatus. Komisija padarė išvadą, kad Čekijoje makroekonominio disbalanso nėra. Konkrečiai, pažeidžiamumas yra susijęs su kainų konkurencingumu ir būsto kainomis, bet ateityje tikėtina, kad bus ribotas, nes namų ūkių skola yra nedidelė ir infliacija turėtų sumažėti kur kas greičiau negu Sąjungos vidurkis. Energijos kainų sukeltas sukrėtimas ir sparčiai didėjanti infliacija padarė didelį poveikį ekonomikai. Prie infliacijos didėjimo taip pat prisidėjo nuo COVID-19 pandemijos vykdoma lanksti fiskalinė politika. Nors bendras kainų spaudimas tebėra didelis, numatoma, kad mažėjant energijos kainoms, sąnaudų konkurencingumas iš dalies atsigaus. o tiesioginių išorės tvarumo problemų nėra. Tikimasi, kad infliacija sumažės kur kas greičiau negu Sąjungos vidurkis. Tačiau jei infliacija užsitęs, tai galėtų kelti tam tikrą riziką Čekijos konkurencingumui. Pastaruoju metu pablogėjusią einamosios sąskaitos būklę būtina toliau atidžiai stebėti. Kelerius pastaruosius metus būsto paklausa, skatinama mažų palūkanų normų, didelio pajamų augimo ir ne tokių griežtų makroprudencinių priemonių, labai išaugo, o būsto pasiūla neaugo tuo pačiu tempu. Per pandemiją būsto kainos augo sparčiau, bet 2022 m. viduryje dėl didesnių palūkanų normų ir griežtesnių skolinimo sąlygų pradėjo mažėti. Tačiau didelės būsto kainų korekcijos rizika atrodo nedidelė, namų ūkių skola yra ribota, o bankų sektorius yra patikimas; vis dėlto vidutinės trukmės laikotarpiu dėl reakcijos į ribotą pasiūlą kainos ir toliau augtų. Reikia toliau dėti pastangas suvaldyti infliaciją. Norint greitai sumažinti infliaciją reikia smarkiai sulėtinti paklausos augimą, o tai savo ruožtu galima pasiekti vykdant pakankamai griežtą pinigų ir fiskalinę politiką;

- (13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Čekijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,1 % BVP 2021 m. iki 3,6 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola padidėjo nuo 42,0 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 44,1 % 2022 m. pabaigoje. 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Tame pranešime aptarta Čekijos biudžeto būklė, nes šalies valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Vadovaudamasi savo 2023 m. kovo 8 d. komunikatu, Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų. Savo ruožtu Komisija konstatavo, kad remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Čekija turėtų į tai atsižvelgti vykdydama savo 2023 m. biudžetą ir rengdama 2024 m. biudžetą;
- (14) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamos mažinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė akcizų už benziną ir dyzeliną sumažinimą, kelių mokesčio įmonėms panaikinimą ir galutinių vartotojų mokamo papildomo atsinaujinančiųjų išteklių energijos mokesčio sumažinimą; o tokios išlaidos didinančios fiskalinės politikos priemonės apėmė vienkartinį įnašą į sąskaitas už energiją (taupyti skatinantį tarifą), paramą pramonei, kurią paveikė didelės energijos kainos, ir vienkartinę išmoką vaikams. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynas poveikis biudžetui sudarė 0,7 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudarė 0,3 % BVP. Be to, apskaičiuotosios su COVID-19 krize susijusių laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 0,1 % BVP, palyginti su 2,0 % 2021 m.;
- (15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Čekijai 2022 m.⁷ išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas.

⁷ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Čekijos konvergencijos programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 10.).

- (16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis⁸ iš esmės buvo neutrali, t. y. –0,1 % BVP, kaip rekomendavo Taryba. Kaip rekomendavo Taryba, Čekija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą, be kita ko, vykdydama pagal Priemonę finansuojamas investicijas. Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 1,1 % BVP (2021 m. – 1,1 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos kryptčiai⁹ buvo neutralus. Kartu nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai sudarė 0,3 procentinio punkto. Todėl Čekija pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą. Taigi Čekija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba.
- (17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2023 m. konvergencijos programoje pateikiamos biudžeto projekcijos, atitinka Komisijos 2023 m. pavasario prognozę. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 0,1 %, o 2024 m. – 3,0 %. Palyginimui, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realiojo BVP augimas bus panašus: 0,2 % 2023 m. ir 2,6 % 2024 m.;

⁸ Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Priemonės ir kitų Sąjungos fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinės trukmės potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

⁹ Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį, kurį, be kita ko, lėmė mokėjimai Čekijos paštui už universaliųjų pašto paslaugų teikimą 2018–2022 m.

- (18) 2023 m. konvergencijos programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 3,5 % BVP. Nedidelis sumažėjimas 2023 m. daugiausia atspindi didesnes išlaidas, pvz., subsidijas, susijusias su energijos paramos priemonėmis, arba didesnį bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą; šias išlaidas kompensuoja mažesnis kitų išlaidų punktų augimas ir didesnės pajamos iš Sąjungos fondų. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 44,1 % 2022 m. pabaigoje iki 43,5 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 3,6 % BVP. Tai atitinka 2023 m. konvergencijos programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 42,9 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą lemia numatomas didesnis nominaliojo BVP augimas;

- (19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys priemonės, priimtose siekiant sušvelninti ekonominę ir socialinę energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m. (visų pirma galutinių vartotojų mokamo papildomo atsinaujinančiųjų išteklių energijos mokesčio sumažinimas ir akcizų už dyzeliną sumažinimas), ir naujos priemonės, pvz., viršutinė elektros energijos ir dujų kainų riba ir parama šildymo sektoriuje. Tų priemonių išlaidas iš dalies kompensuoja mokesčiai už nenumatytą energijos tiekėjų pelną, t. y. mokestis, kurį elektros energijos gamintojai moka už pajamas, viršijančias tam tikrą kainų lygį, ir nenumatyto pelno mokestis įmonėms, veikiančioms elektros energijos ir dujų gamybos ir prekybos jomis, iškastinio kuro kasybos, degalų ir naftos chemijos produktų srityse. Atsižvelgiant į tas pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 1,3 % BVP¹⁰. Neatrodė, kad dauguma 2023 m. priemonių būtų orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra visapusiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos¹¹, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,2 % BVP 2022 m.). Prognozuojama, kad iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, palyginti su 2022 m., sumažės 0,1 procentinio punkto BVP.

¹⁰ Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹¹ 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Čekijos konvergencijos programos (OL C 334, 2022 9 1, p. 19).

- (20) 2022 m. liepos 12 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Čekijai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį¹², atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Čekija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Čekijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;
- (21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus stabdomoji (+1,4 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo iš esmės neutrali (–0,1 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 1,2 % BVP. Tai apima 0,1 % BVP mažesnes tikslinių paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, išlaidas. Čia taip pat įtrauktos (0,1 % BVP) mažesnės išlaidos, susijusios su laikinos apsaugos teikimu iš Ukrainos perkeltiems asmenims. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitinka 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendaciją. Numatoma, kad Priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarys 1,6 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų stabdomasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai turėtų sudaryti 0,5 procentinio punkto¹³. Todėl Čekija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, ji neišlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų. Šalis planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat energetinį saugumą, pvz., energijos vartojimo efektyvumo didinimą viešuosiuose pastatuose arba investicijas į geležinkelius ar skaitmenines paslaugas, kurios iš dalies finansuojamos Priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

¹² Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Čekijos potencialios gamybos apimtys augimas, naudojamas fiskalinės politikos kryptčiai įvertinti, vidutinės trukmės laikotarpiu (10 metų vidurkis) nominaliąja verte bus 13,3 %.

¹³ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

- (22) 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,9 % BVP. 2024 m. sumažėjimas daugiausia susijęs su laipsnišku energijos paramos priemonių panaikinimu, dėl kurio sumažėjo subsidijos, ir lėtesniu socialinių išmokų augimu, palyginti su nominaliojo BVP augimu. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje padidės iki 44,0 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 3,0 % BVP. Tai iš esmės atitinka 2023 m. konvergencijos programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas mažesnis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 43,1 % 2024 m. pabaigoje;
- (23) 2023 m. konvergencijos programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti daugumą energijos paramos priemonių. Komisijos dabartiniu vertinimu, 2024 m. energijos paramos priemonių grynosios išlaidos sudarys 0,0 % BVP, palyginti su 1,3 % BVP 2023 m. Tie įverčiai grindžiami prielaida, kad energijos kainos vėl nepradės didėti;

- (24) Reglamentu (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą¹⁴. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės, Komisijos nuomone, 2024 m. būtų tikslinga struktūrinį balansą pagerinti bent 0,5 % BVP. Vadovaujantis Komisijos metodika, kad būtų užtikrintas toks pagerėjimas, grynujų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų¹⁵ augimas 2024 m. neturėtų viršyti 6,0 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Tai taip pat padės sumažinti grynąją infliaciją, kuri gerokai viršija Sąjungos vidurkį ir, jei užsitęstų, galėtų lemti konkurencingumo sumažėjimą; Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 1,3 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, jei tai bus įmanoma atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradėdant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Remiantis Komisijos skaičiavimais, dėl to grynujų pirminių išlaidų augimas būtų mažesnis nei rekomenduotas 2024 m. didžiausias augimo tempas.
- (25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 3,0 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas;
- (26) remiantis 2023 m. konvergencijos programa, valstybės investicijos turėtų sumažėti nuo 4,9 % BVP 2023 m. iki 4,4 % BVP 2024 m. Mažesnės investicijos atspindi mažesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir Sąjungos finansuojamas investicijas, išskyrus pagal Priemonę.

¹⁴ Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnyje taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

¹⁵ Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinių nedarbo išlaidų.

- (27) 2023 m. konvergencijos programoje išdėstyta vidutinės trukmės fiskalinė kryptis iki 2026 m. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 2,4 % BVP 2025 m. ir iki 2,2 % iki 2026 m. Todėl planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas bus mažesnis nei 3 % BVP. 2023 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 44,0 % 2024 m. pabaigoje iki 45,0 % iki 2026 m. pabaigos;
- (28) Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu Čekijai kyla rizika fiskaliniam tvarumui. Struktūrinis balansas pablogėjo dėl įvairių fiskalinių priemonių, kurių imtasi per pastaruosius trejus metus, įskaitant gyventojų pajamų mokesčio bazės sumažinimą ir kelis socialinės apsaugos išlaidų indeksavimus, viršijančius teisės aktais nustatytą minimalų dydį, nuolatinio poveikio. Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu papildomą spaudimą fiskaliniam tvarumui daro su senėjimu susijusių išlaidų augimas. Numatoma, kad išlaidos pensijoms nuo 8,8 % BVP 2030 m. iki 11,4 % 2050 m. padidės dėl išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficiento prognozuojamo padvigubėjimo¹⁶ ir pensinio amžiaus viršutinės ribos nustatymo po 2030 m. Be to, prognozuojama, kad dėl visuomenės senėjimo viešosios išlaidos sveikatos priežiūrai ir ilgalaikiai priežiūrai iki 2070 m. atitinkamai padidės 0,9 procentinio punkto ir 1,7 procentinio punkto BVP. Tarp galimų priemonių fiskaliniam tvarumui ilguoju laikotarpiu užtikrinti – pensinio amžiaus koregavimas atsižvelgiant į ilgesnę tikėtiną gyvenimo trukmę, paskatų vyresnio amžiaus asmenims aktyviau dalyvauti darbo rinkoje suteikimas, ankstyvo išėjimo į pensiją ribojimas, pensijų indeksavimo normų koregavimas ir darbo jėgos pasiūlos didinimas siekiant užtikrinti didesnes pensijų sistemos pajamas;

¹⁶ Remiantis 2021 m. gegužės mėn. Komisijos paskelbta 2021 m. ataskaita dėl senėjimo.

- (29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Čekijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas yra įgyvendinamas, tačiau esama tam tikro įgyvendinimo vėlavimo rizikos. Čekija pateikė vieną mokėjimo prašymą, atitinkantį 37 ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tarpinių ir siektinų reikšmių, o bendra išmoka siekė maždaug 928 mln. EUR. Siekiant užtikrinti, kad planas būtų įgyvendintas laiku, reikia toliau gerinti administracinius gebėjimus ir nustatyti pagrindinių reformų ir investicijų prioritetus. 2023 m. planas turėtų būti peržiūrėtas jį papildant priedėliais, kad būtų įtrauktas naujas skyrius „REPowerEU“ ir atsižvelgta į negrąžintinos paramos padidėjimą. 2023 m. kovo 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį Čekija pareiškė ketinanti prašyti iki 11 mlrd. EUR papildomos paskolų paramos pagal Priemonę. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“, bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Čekijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą plane nenumatytą ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;
- (30) 2022 m. Komisija patvirtino visus Čekijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Čekijoje būtų įgyvendinama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas ir vykėtų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;
- (31) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei sanglaudos politikos programomis, Čekijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su būstu, energetikos politika ir žaliaja pertvarka;

- (32) per pastaruosius penkerius metus būsto įperkamumas Čekijoje buvo vienas mažiausių Sąjungoje ir skirtinguose regionuose smarkiai skiriasi. Dėl spartaus būsto kainų augimo vidutinės pajamas gaunantiems asmenims sunku įsigyti nekilnojamojo turto. Todėl padidėjo nuomojamo nekilnojamojo turto paklausa ir dėl to savo ruožtu jis tapo mažiau įperkamas. Be to, mažas socialinių būstų fondas negali patenkinti visų mažas pajamas gaunančių ir pažeidžiamų namų ūkių paklausos (2020 m. jis sudarė 0,4 % visų būstų, palyginti su Sąjungos vidurkiu, kuris yra 7–8 %¹⁷), o esamos būsto pašalpos yra nepakankamai išnaudojamos, iš dalies dėl administracinės naštos, stigmos ir nežinojimo apie jas. Dėl to kelerius pastaruosius metus gausėja šeimų, kurioms reikia būsto, todėl didėja valstybės biudžeto ir sveikatos priežiūros sistemos išlaidos. Šias anksčiau buvusias problemas dar labiau pagilino COVID-19 pandemija ir nuo karo Ukrainoje bėgančių žmonių antplūdis. Svarbus bandomųjų projektų ir investicijų į socialinį būstą finansavimo šaltinis, taip prisidedant prie socialinės apsaugos ir įtraukties, tebėra sanglaudos politikos finansavimas. Tačiau siekiant iš esmės pagerinti padėtį reikia kitų finansavimo šaltinių. Čekijoje trūksta socialinio būsto teisės aktų ir išsamios sistemos, todėl sunku koordinuoti susiskaidžiusią būstų sektoriaus politiką ir apibrėžti nacionalinių ir regioninių institucijų atsakomybę. Padidinti įperkamų būstų pasiūlą ir užtikrinti tokių pastangų tęstinumą ir plėtrą padėtų stabilus ir tvarus finansavimas iš nacionalinių šaltinių, taip pat nuomos ar kooperatinio būsto paskatų priėmimas. Labai svarbus veiksnys didinant būstų pasiūlą, rekonstruojant ir atnaujinant esamus gyvenamuosius būstus ir naudojant laisvus būstus būtų veiksmingas koordinavimas;

¹⁷ „Affordable Housing Database of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)“, <http://oe.cd/ahd>.

- (33) nuo Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios didelę priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos Čekija mažino įvairindama dujų tiekimą. Pvz., Čekija, kuri anksčiau buvo visiškai priklausoma nuo Rusijos dujų tiekimo, iš esmės perėjo prie diversifikuoto dujų tiekimo iš Norvegijos ir suskystintų gamtinių dujų (SGD) importo. Tačiau iškastinio kuro suvartojimas šalyje nesumažėjo, todėl jai kyla didelė tiekimo sutrikimų ir kainų šuolių rizika, o tai turi didelį neigiamą poveikį namų ūkiams ir pramonei. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Čekijoje sumažėjo 17 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius penkerius metus, ir viršijo siektiną sumažinimo reikšmę (15 %). Čekija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d. pagal Tarybos reglamentą (ES) 2022/1369¹⁸;
- (34) atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą Čekijoje labiausiai apunkino reglamentavimo apribojimai, leidimų išdavimo procedūros ir riboti skirstomųjų tinklų pajėgumai. Čekija padarė pažangą sprendama tam tikras reglamentavimo problemas, pvz., panaikindama mažesnės galios (iki 50 kWp) fotovoltinėms technologijoms taikomą reikalavimą turėti elektros energijos gamybos licenciją ir statybos leidimą, taip pat atlikdama reglamentavimo pakeitimus, kad palengvintų įrengimą. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų suteikti galių energetikos bendrijoms bei iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojams, taikyti vieno langelio principą atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir nurodyti teritorijas, tinkamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimui didinti skatinant tinklo plėtrą, energijos sistemos lankstumą (pvz., paklausos atsaką ar kaupimą); labai svarbūs veiksniai bus mažos galios sistemų įrengimas ir išmanioji apskaita. Tinklų reglamentavimo reformos turėtų būti derinamos su investicijomis į tinklų pajėgumų plėtrą, lankstumo skatinimą ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą. Be to, Čekija turi didelį pramoninį žaliųjų technologijų gamybos potencialą ir galėtų paspartinti investicijas į klimatui nekenkiančių ir priklausomybę nuo iškastinio kuro mažinančių sprendimų kūrimą ir plėtrą, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynas išmetamųjų teršalų kiekis;

¹⁸ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Tarybos reglamentas (ES) 2022/1369 dėl koordinuotų dujų poreikio mažinimo priemonių (OL L 206, 2022 8 8, p. 1).

- (35) dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą išaugusios energijos kainos parodė, kad reikia didinti Čekijos pastatų fondo energijos vartojimo efektyvumą ir spręsti energijos nepritekliaus problemą. Čekija reagavo pradėdama įgyvendinti gyvenamųjų pastatų programas ir padėdama vyresnio amžiaus asmenims ir mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų pagerintas energijos vartojimo efektyvumas, gerinant jo prieinamumą. Tai įmanoma lengvinant administracines galimybes gauti subsidijas tiek namų ūkiams, tiek pramonei, be kita ko, stiprinant valdžios institucijų gebėjimus ir įgūdžius. Siekiant užtikrinti, kad gyventojai žinotų apie energijos suvartojimo mažinimo poreikį ir naudą, ir padėti fiziniams asmenims ir pramonei lengvai gauti subsidijas taip pat reikalingos informavimo kampanijos ir visoje šalyje teikiamos specialios konsultavimo paslaugos. Be to, Čekija turi paspartinti darbuotojų, kuriems šiuo metu trūksta pastatų renovacijai reikalingų įgūdžių, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą;
- (36) Čekijos priklausomybę nuo iškastinio kuro taip pat galima sumažinti pereinant prie visai netaršaus geležinkelių transporto ir kitų visai netaršaus judumo formų. Tačiau visai netaršios transporto priemonės ir į ateitį orientuota didelio pajėgumo įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūra diegiamos vangiai. Reglamentavimo srityje atspirties taškas siekiant sudaryti reikiamas sąlygas, kad būtų galima pereiti prie visai netaršaus judumo, ir pašalinti tam trukdančias kliūtis turėtų būti nacionalinio netaršaus judumo veiksmų plano peržiūra ir susiję reglamentavimo pakeitimai;

- (37) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turinčiuose sektoriuose ir profesijose, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros sektorius, trūksta darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriuose bei regionuose, kuriuos žaliaji pertvarka veikia labiausiai. Remiantis pateiktais duomenimis, 2022 m. Čekijoje trūko septynių profesijų darbuotojų, kuriems reikia specialių su žaliaja pertvarka susijusių įgūdžių (pavyzdžiui, vandentiekininkų, vamzdynų montuotojų, elektrikų ir elektromechanikų)¹⁹;
- (38) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė²⁰ atspindėta 1 rekomendacijoje,

¹⁹ Remiantis Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) ataskaita dėl darbo jėgos trūkumo ir pertekliaus 2022 m., parengta Europos darbo institucijos, t. y. EURES nacionalinių koordinavimo centrų pateiktais duomenimis. Įgūdžių ir žinių reikalavimai grindžiami ESCO (Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatoriaus) įgūdžių, reikalingų žaliajai pertvarkai, taksonomija. Pavyzdžiai analizuojami remiantis ESCO žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių dalimi atitinkamuose sektoriuose. Šalių duomenys nėra palyginami ir apima labai įvairius sektorius.

²⁰ Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

REKOMENDUOJA Čekijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Kaip galima greičiau 2023 ir 2024 m. laipsniškai panaikinti galiojančias neatidėliotinas energijos paramos priemones, valdžios sektoriaus deficitui mažinti panaudojant su tuo susijusias sutaupytas lėšas. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis naujų paramos priemonių arba toliau taikyti esamas paramos priemones, užtikrinti, kad tokiomis paramos priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 6,0 %²¹.

Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą dotacijų pagal Priemonę ir kitų Sąjungos fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas.

Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinės trukmės fiskalinė būklė.

Imtis priemonių ilgalaikiam fiskaliniam viešųjų finansų tvarumui, įskaitant pensijų sistemos tvarumą, užtikrinti.

2. Sparčiau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, be kita ko, užtikrinant tinkamus administracinius gebėjimus, ir sparčiai užbaigti rengti priedėlį, įskaitant skyrių „REPowerEU“, kad jį būtų galima skubiai pradėti įgyvendinti. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, užtikrinant glaudų papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu.
3. Stiprinti socialinio ir įperkamo būsto skyrimą, be kita ko, priimant specialią teisės aktų sistemą, gerinant įvairių viešųjų įstaigų veiklos koordinavimą ir skatinant naujų būstų statybą bei esamų būstų atnaujinimą.

²¹ Vertinama, kad tai atitinka metinį struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimą bent 0,5 % BVP 2024 m., kaip aprašyta 24 konstatuojamojoje dalyje.

4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą papildomai investuojant į elektros tinklus ir tiesiogiai diegiant atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus. Supaprastinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos leidimų išdavimo procedūras ir užtikrinti, kad tinklas būtų pritaikytas prieigai prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių, vykdant papildomas reformas, panaikinant apribojimus mažų pajėgumų atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiams ir nustatant vieno langelio principą, didinant tinklo lankstumą ir sudarant palankias sąlygas energetikos bendrijoms. Didinti centralizuoto šilumos tiekimo sistemų ir pastatų fondo energijos vartojimo efektyvumą, skatinant esminę renovaciją ir atsinaujinančiųjų šilumos išteklių naudojimą, palengvinant administracines galimybes namų ūkiams ir pramonei gauti subsidijas, taip pat stiprinant valdžios institucijų gebėjimus ir gerinant įgūdžius. Skatinti visai netaršių transporto priemonių naudojimą ir didinti didelio pajėgumo įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūros prieinamumą vykdant naujas reformas, kad būtų sudarytos reikiamos transporto priemonių ir infrastruktūros diegimo sąlygos ir pašalintos esamos tam trukdančios kliūtys. Dėti daugiau politikos pastangų siekiant suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingų įgūdžių ir kompetencijų.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
